

Houdt de bewegingen zo klein mogelijk

Korte reik- en weglegafstanden besparen veel arbeid

Bij het oogsten hebben veel mensen de neiging om de oogstwagen over een grote afstand te verplaatsen om daarmee het aantal verplaatsingen te verminderen. Dit betekent echter dat het wegleggen van de geoogste producten veel meer tijd vergt. Aangezien wegleggen veel vaker voorkomt dan het verplaatsen van het transportmiddel, neemt de arbeidsbehoefte toe bij grotere reikafstanden. Daarbij neemt de kans op beschadiging van het product sterk toe.

TEKST: TON HENDRIX

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Door de stekken met twee handen direct in de potten aan de lopende band achter de pottenvulmachine te steken, bespaart een potplantenbedrijf van 1 ha met 3 miljoen planten jaarlijks 750 uur.

Bewegingen kunnen van klein naar groot als volgt worden ingedeeld: vinger-, pols-, onderarm-, bovenarm- en lichaamsbewegingen. Kleine en korte bewegingen vergen minder tijd en inspanning dan grote en lange. Door met beide handen dicht bij het lichaam te werken kan iedereen veel tijd en energie besparen.

Sla en radijs als voorbeeld

Een duidelijk voorbeeld is het oogsten van eenmalige gewassen. Nogal wat mensen snijden of plukken het gewas en brengen het dan helemaal naar de andere hand om het te schonen of vast te houden. Daarbij worden afstanden tot 75 cm overbrugd. Op een ha sla betekent dit een afstand van 300 km (200.000 kroppen maal 75 cm heen en weer). Door de handen dichtbij elkaar te houden is dat verminderen tot circa 50 km. Een besparing van 250 km per ha. Dat levert een winst op van minimaal 50 uur.

Een nog sprekender voorbeeld zien we bij het oogsten van radijs. Daarbij is door beide handen dicht bij de werkplek te houden de verplaatsingsafstand van de hand, die de radijsjes plukt en overgeeft naar de andere hand, te verminderen van circa 700 km naar ongeveer 300 km per teelt. Een winst van 400 km. Omdat het bewegen van een arm even snel of langzaam gaat als lopen, ongeveer 5 km per uur, levert dat een voordeel van zo'n 80 uur per teelt op.

Een heel ander voorbeeld: Bij Philips in Drachten, waar ze scheerapparaten assembleren, wisten ze door de onderdelen op een slimmere manier rond de monteurs te rangschikken, jaarlijks twee mensjaren te besparen.

Zittend werken beter dan staand

Door zittend aan een tafel stek te steken in kratten of trays in plaats van staande aan tabletten, houden de medewerkers de bewegingen kort en minder inspannend. Moderne stekbedrijven steken hun stek daarom direct in de kratten of trays waarin ze het eindproduct afleveren. Dat geeft een sterke vermindering van de directe arbeidsbehoefte. Bovendien voorkomen ze daardoor dat ze de stekken na het bewortelen moeten oproeien en verpakken.

Op sommige potplantenbedrijven zet men nog steeds de stekken in de kap in op de grond staande potten. Andere bedrijven echter zetten de stekken direct in de potten aan de lopende band achter de pottenvulmachine. Daardoor zijn de reikafstanden veel kleiner, de arbeidsomstandigheden beter en men kan met twee handen oppotten. Het voorkomt bovendien dat de medewerkers het plantmateriaal de kap in moeten slepen.

Oppotten volgens de oude methode vergt 3 minuten/100 potten; nu nog maar 1,5 minuten/100 potten. Op een potplantenbedrijf van 1 ha met jaarlijks 3 miljoen planten bespaart dat niet minder dan 750 uur.

Een nadeel is dat op het moment van oppotten meer mensen nodig zijn. De winst door de betere werkhouding, de kortere reikafstanden en door met twee handen de planten in de voorbijkomende potten te plaatsen, is echter dermate groot dat iedereen dit ongemaak voor lief moet nemen.

Bij het sorteren en opbossen van snijbloemen verdient een hoektafel de voorkeur omdat dan de reikafstanden veel kleiner zijn bij het wegleggen van de uitgesorteerde bloemen. Dat levert per 100 uitgesorteerde bloemen een winst van ongeveer 1 minuut/100 bloemen op. Bij een productie van 300 bloemen/m² en 20% uitsorteren geeft dat een winst van 0,6 minuut/m², omgerekend 100 uur per ha.